Сімейна династія зрадників: чим важливий вирок екс-нардепу Деркачу якого рашисти назвали "Супруга"

ПЕРСОНАЖІ | ВТР, 2026-07-28 08:36

Версия для печати

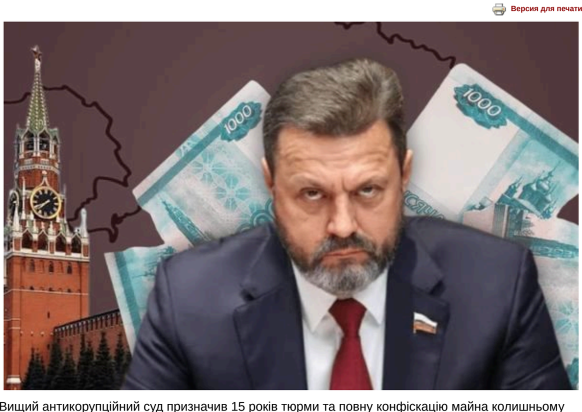

Вищий антикорупційний суд призначив 15 років тюрми та повну конфіскацію майна колишньому нардепу-зраднику Андрію Деркачу.

Поки засуджений агент тішиться званням «героя росії» та кріслом сенатора від Астрахані, українське правосуддя поставило жирну крапку у справі, яка свого часу сколихнула навіть американські вибори. Зв'язок Деркача з російськими спецслужбами — це не раптовий порив, а спадкова сімейна династія. Його батько Леонід Деркач очолював СБУ наприкінці 90-х, а сам Андрій у 1993 році закінчив Вищу школу КДБ ім. Дзержинського в Москві. Що цікаво: дипломну роботу майбутній нардеп семи скликань писав на тему «Організація і проведення зустрічей з негласною агентурою». Слідство та суд пізніше відзначили: набуті в академії ФСБ навички конспірації фігурант використовував на повну.

13 липня 2026 року Вищий антикорупційний суд визнав колишнього народного депутата Андрія Деркача **винним у державній зраді та незаконному збагаченні**. Цим **вироком** ВАКС призначив йому 15 років позбавлення волі з конфіскацією майна та забороною обіймати посади в органах влади й місцевого самоврядування на три роки.

Вирок ухвалили заочно: Деркач залишив Україну ще у 2021 році і на процесі жодного разу не з'явився. Але справа важлива не лише через масштаб фігуранта — екснардепа семи скликань, чиї публічні виступи про нібито корупцію в оточенні президента США потрапили в епіцентр американської передвиборчої кампанії. Це й перший в історії ВАКС обвинувальний вирок за незаконне збагачення, ухвалений без угоди зі слідством.

Читайте також: **Генерал Скіпальський про історію спецслужб України та СРСР**

Андрій Деркач на трибуні Верховної Ради

Як розгорталася ця історія — від першої зустрічі Деркача з російською розвідкою в москві? Які слова-шифри використовували учасники? У чому полягала схема фінансування злочинної діяльності? Чому суд відхилив аргументи захисту? І чому цей вирок є прецедентним? Про все це — у цьому матеріалі.

Читайте також: **Новий русскій Медведчук. Як український кум Путіна зайнявся в Росії звичною справою - рекетом, рейдерством та кидаловим**

Хронологія: від підозри до вироку

Кримінальне провадження зареєстрували в червні 2022 року. Деркач на той момент уже пів року перебував за кордоном — він залишив Україну 26 грудня 2021-го, за два місяці до початку повномасштабного вторгнення, і більше не повертався.

16 вересня 2022 року НАБУ та САП повідомили Деркачу про підозру та оголосили його в розшук. Його дії кваліфікували за ст. 368-5 — незаконне збагачення та ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 111 КК України — державна зрада. За **версією слідства**, у 2019–20 роках Деркач співпрацював з російською розвідкою, беручи за винагороду участь в інформаційних акціях проти України та її партнерів. Місяць по тому, 17 жовтня, його оголосили в міжнародний розшук. Ще через 10 днів ВАКС заочно обрав йому тримання під вартою як запобіжку, й АП ВАКС невдовзі залишила це рішення без змін.

На початку 2023-го Деркач втратив і громадянство, і мандат: 10 січня Володимир Зеленський видав **указ** про позбавлення його громадянства України, а 13 січня Верховна Рада достроково **припинила** його депутатські повноваження.

Досудове розслідування тривало ще майже рік — лише у грудні 2023-го обвинувальний акт надійшов до ВАКС. У лютому 2024-го суд перейшов до розгляду по суті, а невдовзі задовольнив клопотання про спеціальне судове провадження — без участі самого Деркача.

Розгляд по суті тривав понад два роки. 13 липня 2026-го ВАКС ухвалив вирок: 15 років позбавлення волі з конфіскацією майна за державну зраду (ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 111 КК України) та незаконне збагачення (ст. 368-5 КК України).

Конфіскації підлягає все майно Деркача — доволі промовистий набір: частка у статутному капіталі ТОВ «Ера-Медіа», кілька iPhone, портативний радіоприймач Wide Range Receiver AR8200 і пристрій, який значиться як «генератор цифрового шуму» (Rabbler digital noise generator). До переліку потрапили й чотири нежитлові приміщення, які Деркач мав у спільній сумісній власності з колишньою дружиною Оксаною Тереховою.

Однак конфіскували не все вилучене свого часу: у травні 2026-го **суд повернув** Тереховій вилучену у неї готівку — близько €49 тис., 200 тис. грн та $10,5 тис., оскільки прокурори не використали ці гроші як доказ вини Деркача.

Читайте також: **Екс-керівника СБУ Деркача відспівали московські попи**

Штрих до портрета: проросійський слід тягнеться десятиліттями

Проросійські зв'язки Деркача мають довшу історію, ніж встановлений вироком епізод. Він із родини спецслужбіста: батько Леонід Деркач **очолював** СБУ в 1998–2001 рр. і був вихідцем із КДБ.

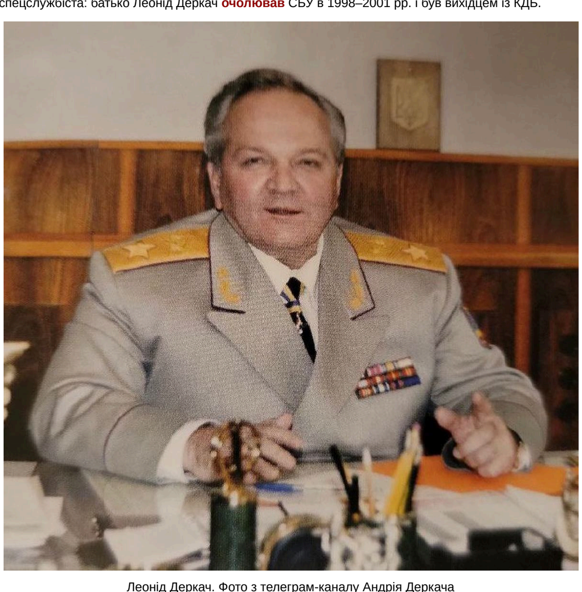

Леонід Деркач. Фото з телеграм-каналу Андрія Деркача

Сам Деркач у 1990–93 рр. **навчався** у Вищій школі КДБ ім. Дзержинського в москві (нині — Академія ФСБ), де **писав** дипломну роботу на тему «Організація і проведення зустрічей з негласною агентурою» — деталь, на яку звернув увагу і суд.

Читайте також: **Про історію спецслужб України та специфіку їхніх взаємин із спецслужбами Росії**

У вересні 2020-го США **внесли** Деркача до санкційного списку, охарактеризувавши його як «активного російського агента впродовж понад десяти років». У релізі Мінфіну США йшлося про намір протидіяти російським кампаніям впливу на майбутні вибори та дати чіткий сигнал москві щодо неприпустимості такої діяльності.

І хоч у вироку ВАКС ідеться про факти, датовані 2019 роком, проте, за **даними СБУ**, завербованим Деркач був раніше — щонайменше з 2016 року.

Андрій Деркач на відзначенні 9 травня

Показово, що фігура Деркача не зникає з порядку денного навіть попри кримінальне переслідування і втечу. У листопаді 2025 року його ім'я спливло в гучній **справі «Мідас»**: слідство встановило зв'язок фігурантів схеми з офісом у центрі Києва, що належить родині Деркача. А підозрюваний ексрадник міністра енергетики Германа Галущенка Ігор Миронюк раніше **був помічником** Деркача.

Читайте також: **Ще "плівки Міндіча": тандем Деркач-Галущенко, будівництво Хмельницької АЕС, "Енергоатом" (ВІДЕО)**

Як зав'язалася змова

За версією слідства, на початку 2019 року знайомий Ігор Колесніков запросив Деркача на зустріч із першим заступником начальника Генштабу рф Володимиром Алєксєєвим. Вони з Колесніковим знайомі ще з 2018-го, і той, дізнавшись про його зв'язки з Деркачем, попросив організувати знайомство. Деркач узяв паузу на роздуми і зрештою погодився «спробувати попрацювати». А вже у квітні 2019-го він остаточно прийняв пропозицію і за кілька днів полетів до москви, де зустрівся з Алєксєєвим та його помічником Олексієм Савіним. Його залучили до конфіденційної співпраці на платній основі, а Колесніков став зв'язковим для передачі завдань і грошей.

Суд окремо зауважив: Деркач перетинав кордон через Мінськ, а не напряму до росії, і повертався тим же шляхом. Колесніков ніколи не летів разом із ним — вони зустрічалися вже в москві. Суд визнав цю поведінку свідомою конспірацією, тим паче, що Деркач навчався у школі володів відповідними навичками.

Восени 2019-го Деркач організував дві пресконференції — **9 жовтня** та 20 листопада, — про нібито тиск США на українські правоохоронні органи та міжнародну корупцію. Перед першою з них Деркач знову їздив до москви — саме тоді представники Генштабу рф передали йому документи, пов'язані з передвиборчою кампанією у США.

Пресконференція Дубінського та Деркача. Скриншот із відео «Інтерфакс-Україна»

Другу пресконференцію Деркач провів разом із нардепом Олександром Дубінським, який зараз перебуває під вартою за підозрою в держзраді та участі в агентурній мережі російського ГРУ. Його в перехоплених розмовах позначали кодовим словом «больной» (про це нижче). У вересні 2025 року Дубінського **допитали** як свідка у справі Деркача. Він підтвердив факт спільного виступу, але наполягав, що йшлося виключно про ініціативу створення тимчасової слідчої комісії ВР щодо оточення експрезидента Петра Порошенка і що цю ідею нібито просував Офіс президента через тодішнього помічника президента Андрія Єрмака.

У лютому 2020-го Деркач утретє прибув до москви на зустріч із Алєксєєвим і отримав нове завдання — за винагороду **оприлюднити** записи розмов Байдена (тоді кандидата в президенти США), Порошенка та путіна. Гроші на це почали надходити через Колеснікова та кур'єрів (деталі — нижче). Отримавши перший транш, Деркач у травні–вересні 2020-го провів ще чотири пресконференції (19 травня, **22 червня**, **9 липня**, **16 вересня**), на яких оприлюднив аудіозаписи розмов вищих посадовців.

Суть цих виступів лінгвістична експертиза узагальнила так: Україна перебуває під «зовнішнім управлінням» США, а вище керівництво обох країн залучене до «демокорупційної» мережі. Суд визнав це допомогою Генштабу рф у підривній діяльності проти України за попередньою змовою — і окремо наголосив: правдивість чи неправдивість оприлюдненої інформації не входить до предмета доказування. Деркачу інкримінується не поширення неправди, а сам факт допомоги іноземній розвідці за винагороду.

Читайте також: **Как агент ФСБ Андрей Деркач захватил украинский город, а помог ему в этом министр Малюська**

«Супруга» на зв'язку: словник шифрів

Це нетиповий для наших матеріалів розділ, але саме він, мабуть, найкраще демонструє, наскільки продумано учасники схеми маскували свою діяльність. Спілкування між Деркачем, його зв'язковим Ігорем Колесніковим і представниками Генштабу рф велося умовною мовою — суд, спираючись на показання Колеснікова, інших свідків та висновки лінгвістичної експертизи, розшифрував майже кожне слово.

«Супруга» — Андрій Деркач;

«Главврач» / «Доктор» — Володимир Алєксєєв, генерал ГРУ;

«Медіцинскій работнік» — Олексій Савін, помічник Алєксєєва;

«Пройті комиссію» / «Опєрация» — проведення пресконференції;

«Конфєти» — готівка від розвідки рф;

«Больнічний» — фінансовий звіт про розподіл коштів;

«Капєльніца» — медійна підтримка й розголос публікації;

«Родствєннік малєнькій» / «Стажор» — ймовірно син Колеснікова Ігор, який виконував роль кур'єра;

«Больной» — Олександр Дубінський.

Експертиза підтвердила: у цих розмовах жодного разу не йшлося про справжню медицину — усі ці слова вживалися виключно як умовний шифр.

Найраніший зафіксований епізод — розмова від 27 липня 2019 року, ще до першої зустрічі в москві. Зв'язковий питав у представника ГРУ: *«На сколько можно і на сколько ви ушлі впєрьод? То єсть можно викідивать вброси?»* — тобто чи можна вже публікувати отримані матеріали. ГРУ порадило почекати особистої зустрічі: *«Я би лучше ждал нашей встрєчі»*.

Показовим прикладом є розмова напередодні першої пресконференції, 2 вересня 2019-го, Колесніков повідомляв Алєксєєву: *«Я хотєл подтвєрдіть, что пятого хочю прієхать снімкі прівєзті»*; той відповідав: *«Так прієзжай. Я ж тебе сказал»*. А співробітник ГРУ в іншій розмові того ж дня уточнював: *«С супругой прієдєшь?»* — тобто чи прибуде сам Деркач.

Ще виразніша розмова була 8 листопада: Колесніков доповідав про гроші й звітність — *«Тот вопрос по конфєтам… і тот больнічний… зарєгістріровалі»*. А трохи раніше ГРУ вимагало якісно провести другу пресконференцію — *«нє хуже, чем тот, который бил»*, — і Колесніков запевняв, що так і буде, тільки *«уже будєт нє только с нім, а єщьо с одним участніком… с одним больним»*, маючи на увазі Дубінського.

Читайте також: **Агент ГРУ "Буратіно": СБУ повідомила нардепу Дубінському підозру в державній зраді**

Схема на $567 тис.

Гроші почали надходити одразу після лютневої зустрічі 2020 року в москві — через Колеснікова та кур'єрів.

27 березня 2020-го Колеснікову в телеграмі надійшов код на отримання готівки. Він відправив по гроші сина — «родствєнніка малєнького». Той забрав $50 тис. у посередника, причетного до обміну валют, і передав батькові, а той — довіреним особам Деркача.

22 квітня надійшла більша сума — $250 тис.: син Колеснікова забрав їх у того самого посередника й відвіз до приймальні народного депутата, де їх прийняв помічник Деркача. Наступного дня через іншу особу передали ще $267 тис. Загалом за менш ніж місяць Деркач отримав не менше $567 тис. готівкою.

Суд звернув увагу на конспірацію: паролі й коди для кожної передачі, попередні телефонні домовленості про місце (переважно — вулиця Лабораторна в Києві), кур'єрів, які не знали ні суми, ні походження грошей, ні кінцевого отримувача.

Ця ж сума лягла в основу другого обвинувачення — за незаконне збагачення. Згідно з **декларацією** Деркача за 2020 рік, його законний дохід та активи становили 2,9 млн грн та $1483. Отримані від розвідки $567 тис. (15,4 млн грн) у декларації не фігурували. Перевищення законних доходів на понад 6500 неоподатковуваних мінімумів і становить склад злочину за ст. 368-5 КК України.

Захист наполягав, що Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) не виявило ознак незаконного збагачення у декларації Деркача. Суд це відхилив: НАЗК зіставляє дані лише з відкритими реєстрами, куди приховані гроші свідомо не потрапляли — сам факт приховування підтверджує їх незаконне походження.

Читайте також: **Деркач і Татаров контролюють державний "Енергоатомом" – Лерос**

Ключовий свідок обвинувачення теж за ґратами?

Ігор Колесніков, ключовий свідок у справі Деркача, — сам засуджений за держзраду. Він визнав вину, і Шевченківський районний суд Києва 5 травня 2022 року **затвердив** цю угоду. За встановленими судом обставинами, Колесніков із 2016 по березень 2022 року діяв за завданням Генштабу рф: іще у москві в 2016-му його залучили до конфіденційної співпраці під псевдонімом і доручили розбудову агентурної мережі в Україні.

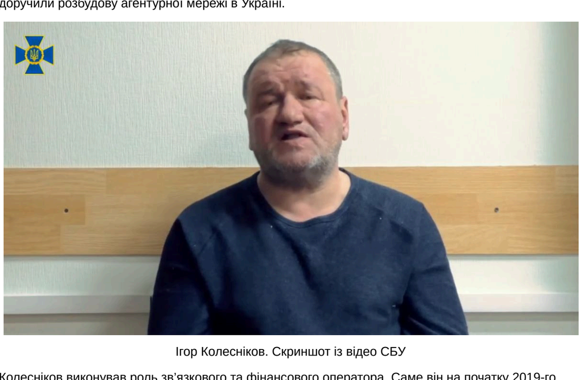

Ігор Колесніков. Скриншот із відео СБУ

Колесніков виконував роль зв'язкового та фінансового оператора. Саме він на початку 2019-го організував у москві зустріч Деркача з представником Генштабу рф. Протягом 2019–22 рр. він регулярно отримував від кураторів готівку — від $1 до $3 млн через конвертаційні центри в Києві — і передавав їх на створення приватних охоронних підприємств, укомплектованих колишніми працівниками МВС: вони готувалися сприяти захопленню органів влади та створенню «народної міліції» під час вторгнення. Крім того, Колесніков брав участь в інформаційних акціях 2020 року й підшукував інших українців для вербування та подальшого працевлаштування на керівні посади в українських держорганах задля створення агентурної мережі.

За угодою Колесніков визнав вину, дав викривальні показання (зокрема у справі Деркача) і зобов'язався сприяти викриттю інших учасників мережі. Суд призначив йому 5 років ув'язнення без конфіскації майна, зарахувавши строк із моменту затримання — 15 березня 2022 року. Тобто вже навесні 2027-го він мав би вийти на волю.

Читайте також: **Facebook видалив сторінку російського агента у ВР Андрія Деркача**

Якими були аргументи захисту і чому суд їх відкинув

Основна лінія захисту зводилася до простого твердження: обвинувачення не довело нічого конкретного. Захисники наполягали, що сторона обвинувачення не підтвердила ні згоди Деркача на співпрацю з Генштабу рф, ні самого факту контактів із Алєксєєвим і Савіним, ні того, що гроші, які возив Колесніков, взагалі призначалися Деркачу. А сам Колесніков, на думку захисту, не міг вважатися надійним свідком — це «зацікавлена особа», яка отримала вигоду від угоди зі слідством.

Суд цей аргумент відхилив, спираючись не на самі показання Колеснікова, а на їх збіг з іншими доказами — перехопленими розмовами, даними прикордонної служби про перетини кордону в дні зустрічей і навіть авторством електронних файлів, знайдених одночасно і в його телефоні, і на носіях в офісі Деркача. Специфіка розвідувальної діяльності, зауважив суд, об'єктивно виключає прямі докази вербування — тож достатньо сукупності узгоджених між собою непрямих доказів.

Найбільш принциповий аргумент захисту стосувався пресконференцій: мовляв, Деркач реалізовував депутатські повноваження з викриття корупції, а не допомагав ворожій розвідці. Суд відповів: статус нардепа не звільняє від відповідальності за держзраду, а належний спосіб реагування на ймовірну корупцію — звернення до НАБУ чи СБУ, а не оприлюднення аудіозаписів розмов глав держав за гроші від іноземної розвідки.

Тут стала в пригоді й лінгвістична експертиза. Експертка визнала: питання про те, чи є поширена Деркачем інформація дезінформацією — поза межами її компетенції. Але підтвердила головне: поширення ворожих наративів є загрозою для держави незалежно від їх правдивості, а сам факт такого поширення на замовлення іноземної розвідки вже свідчить про підривну діяльність. Це дало суду змогу оминути пастку захисту — оцінювати не правдивість викриттів Деркача, а сам факт координації з ГРУ.

Останній цвях у цю аргументацію забили американці. Суд взяв до уваги і факт **санкцій** з формулюванням про «активного російського агента», і доповідь Національної ради з питань розвідки США, яка стверджує: інформаційну операцію проти Байдена санкціонував особисто путін, а за допомогою Деркача використали, щоб приховати причетність кремля. Ця ж доповідь зазначає: український уряд до підривних дій стосунку не мав.

Читайте також: **Спецслужби рф і досі впливають на енергетику України**

Важливість цього вироку

Це перший обвинувальний вирок ВАКС про незаконне збагачення — усі попередні справи за цією статтею завершувалися угодами. І це, ймовірно, перший вирок ВАКС фігуранту, який не лише втік до рф, а й продовжує там активну політичну кар'єру. Влітку 2024-го Деркач **став** кандидатом, а вже **12 вересня** — сенатором Ради федерації рф від Астраханської області. Пізніше він увійшов до комітету з безпеки й оборони, а в 2025-му **отримав** звання «герой росії».

Скептики можуть назвати заочний вирок «виставою», однак заочне провадження — це нормальна, передбачена законом процедура: якщо засуджений з'явиться на території держави, готової його видати, вирок можна буде виконати. Історія знає такі приклади: екснардеп Олександр Шепелев, який теж переховувався в рф, зрештою був затриманий на в Україні ще у 2018-му і досі перебуває під вартою — детальніше про це **в нашому матеріалі**. До того ж саме покарання — 15 років — це максимум за санкцією ч.1 ст. 111 КК України. За незаконне збагачення (ст. 368-5) ВАКС призначив ще 8 років, хоча санкція дозволяла до 10, але на підставі ст. 70 КК покарання поглинули одне одним — тож остаточно Деркач отримав 15 років з конфіскацією майна та забороною обіймати посади ще три роки після відбуття строку. З моменту проголошення вироку є 30 днів на апеляцію, тому наразі він не набрав чинності.

Ці 15 років почнуть рахуватися лише з моменту фактичного затримання Деркача, якщо і коли таке трапиться, а трирічна заборона обіймати посади вступить у дію тільки після закінчення ув'язнення. Тобто якщо, наприклад, його затримають років через 5–10, заборона обіймати посади реально спрацює вже тоді, коли Деркачу буде за 80 чи й 90 років.

Є в справі й очевидний мінус: розгляд по суті тривав понад два роки через численні процесуальні питання — відкладення засідань захистом, долучення сумнівних доказів. Але оскільки процес ішов in absentia, строки давності там максимальні – 15 років.

Хай там як, **це перший гучний вирок за держзраду народному депутату** — і, ймовірно, він змусить замислитися фігурантів інших резонансних справ зі схожою фабулою.

Читайте також: **Справа щодо держзради Дубінського та Деркача вже в суді**

Що далі

Вирок Деркачу — важливий сигнал: статус народного депутата чи публічна риторика про «викриття корупції» не рятують від відповідальності, якщо за цим стоїть координація з ворожою розвідкою. Суд чітко розмежував політичну діяльність і роботу на ворога: **якщо виконуєш вказівки та отримуєш гроші від іноземних спецслужб на шкоду Україні — це державна зрада, якими б політичними статусами ти не прикривався.**

Навіть без негайного виконання цей вирок має вагу. Адже він може стати підставою для міжнародного розшуку та майбутніх запитів на екстрадицію.

—

Підготовлено командою Transparency International Ukraine

Джерело: **Платформа «ВАКС вирішив»**

Читайте також:

- **Польські ЗМІ розповіли про тамтешнього поплічника співробітника КДБ (ФСБ) Андрія Деркача з України**
- **Диверсанты. Андрей Деркач, Нестор Шуфрич и Владимир Мысик сфальсифицировали закон**
- **Прокремлівський нардеп Деркач починає спецоперацію проти України в США?**
- **"Міністерство Деркача" перемогло. Кудрицького звільнили, а у майбутнього блекауту вже вимальовуються відповідальні**
- **Росія використовувала депутата Деркача для впливу на вибори в США**
- **Мер, який заборонив УПЦ МП: «Піп їздив Конотопом і казав, що вже, недовго вам залишилось, патріоти нещасні»**
- **Зеленський позбавив держнагород 34-х зрадників України. Портнова це ніяк не "зачепило"**
- **Чому в Україні не ловили на корупції топпосадовців і суддів до створення НАБУ, САП і ВАКС**

Share 0

Читайте «Аргумент» в Facebook и Twitter

*Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.*

Коментарі

Elisabeth Shue Wears A Tennis Skirt At
Direct Sharing